

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної
конференції**

**«СВІТОГЛЯДНІ ГОРИЗОНТИ
МІСІЇ ВЧИТЕЛЯ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

**Одеса
2019**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION «SOUTH-UKRAINIAN NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY
named after K. D. USHYNSKY»**

DEPARTMENT OF PEDAGOGY

**Abstracts of International
Scientific and Practical Conference**

**«THE OUTLOOK
OF NEW UKRAINIAN SCHOOL
TEACHER'S MISSION»**

Odesa

2019

УДК 373+378

С24

*Друкуються за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Протокол №2 від 26 вересня 2019 року*

Упорядник – кандидат педагогічних наук, доцент Галіцян Ольга Анатоліївна.

За редакцією доктора педагогічних наук, професора Княжевої Ірини Анатоліївни.

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Світоглядні горизонти місії вчителя Нової української школи»: збірник наукових праць // О. А. Галіцян, І. А. Княжева // Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2019. – 88 с.

ISBN 978-966-

У збірці матеріалів конференції представлено наукові розробки досвідчених учених, молодих науковців з проблеми підготовки сучасних фахівців у закладах вищої освіти. Автори у різних вимірах дослідили проблематику підготовки майбутніх учителів, фахівців мистецьких спеціальностей та презентували методичні рекомендації для Нової української школи.

УДК373+378

ISBN 978-966-

© ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2019

під час навчання в ЗВО [4, с.244].

Література

1. Грива О. А. Соціально-педагогічна модель формування толерантності у дітей та молоді в полікультурному суспільстві. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Київ-Житомир : вид-во ЖДУ, 2004. Кн. 1. С. 46 – 52.
2. Лурье Л. И. Моделирование региональных образовательных систем : учебник. Москва : Гардарики, 2006. 287 с.
3. Осипова Т. Ю. Організація навчально-виховного процесу ВЗО на засадах толерантності як складова професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. *К. Д. Ушинський сучасність пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти* : матеріали міжнар. науково-практ. конф. Одеса, 21–22 жовт. 2004 р. Одеса, 2004. Т. 2. С. 72–75.
4. Щербакова А. В. Створення полікультурного навчально-виховного середовища як педагогічна умова формування полікультурної компетентності студентів-медиків. *Духовність особистості : методологія, теорія і практика*. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2013. Вип. 6 (59). С. 243–251.

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ: МІЖ ТРАДИЦІЯМИ ТА НОВАЦІЯМИ

Ніколаї Галина Юріївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва і хореографії, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

Гене́за педагогічної освіти в Польщі та Україні у загальних рисах подібна як за часовими межами, так і за метою, сутністю, змістом і структурою, оскільки протягом другого тисячоліття українські і польські землі часто співіснували в різних конфігураціях в координатах однієї держави або воєнно-політичного союзу. Близько трьох століть (із другої половини XV ст. до середини XVII ст.) українські землі входили до складу Речі Посполитої, внаслідок чого педагогічна освіта на всіх територіях Республіки розвивалася за загальноєвропейським зразком: вчителів початкової школи готували на практичному рівні, а викладачів середньої й вищої ланки – на академічному.

У XVIII ст., після остаточного розподілу країни між трьома імперіями, підготовка вчителів у Малоросії та Царстві Польському цілеспрямовано русифікується, на територіях, анексованих Пруссією, оніме́чується, а в Галичині, одній з найбільших провінцій Габсбурзької імперії, підноситься на високопрофесійний рівень, становлячись після першої світової війни зразком для розбудови педагогічної освіти у II Речі Посполитій, до якої входили, зокрема, і території Західної України. Після Другої світової війни в усіх країнах новоствореного соціалістичного табору педагогічна освіта реформується за радянськими стандартами. Наприкінці XX ст. у педагогічній освіті Польщі активно відроджуються національні традиції, а нове тисячоліття вона зустрічає на шляхах євроінтеграції.

У витоків педагогічної освіти Польщі стояв заснований у 1364 р. Краківський університет (спочатку Академія), У 1409 р. при ньому відкривається спеціальний інтернат для студентів із сусідніх земель. Українські магнати починають посилати до університету своїх синів, які таким чином залучаються до європейської культури. У другій половині XV ст. у Краківському університеті стають бакалаврами (вчителями) чимало талановитих українських юнаків, а його

випускник Юрій Дрогобич – відомим професором *alma mater*. Загалом у XV – першій половині XVI ст. у цьому європейському осередку вищої освіти навчалося близько 1200 українців.

Першими професійно-педагогічними закладами в Європі були вчительські семінарії, які теренах відкривались єзуїтами, починаючи з другої половини XVI століття. У вчительських семінаріях читали цикл педагогічних дисциплін, а опановували поетику й риторичку. Першу таку семінарію в Польській провінції було відкрито при Пултуській єзуїтській колегії (1572 р.), другу – при Познанській (1575 р.), третю – на українських теренах при Ярославській колегії (1591 р.).

Традиція державної підготовки вчителів парафіяльних шкіл в Польщі сягає часів Комісії національної освіти (*Komisji Edukacji Narodowej*) – першого в Європі міністерства освіти (1773-1794), яке започаткувало державні вчительські семінарії з обов'язковими вступними екзаменами. Означений тип професійно-педагогічного навчального закладу залишається основним і в II Речі Посполитій, що законодавчо закріплюється Декретом про підготовку вчителів загальноосвітніх шкіл (1919 р.). Після прийняття нового *Закону про освіту* (1932 р.) головним типом професійного освітнього закладу в країні стає педагогічний ліцей, абітурієнтами якого стають випускники гімназій. Оскільки педагогічний ліцей не був повноцінною середньою школою – він випускав передусім учителів початкових класів – у післявоєнній Польщі вчителів 5–7-х класів готували на вищих учительських курсах (*Wyższe Kursy Nauczycielskie* – WKN), які вели свій родовід ще з 1920 року, а також у трьох педагогічних інститутах, відкритих Союзом польських вчителів (ZNP).

У п'ятдесяті роки XX ст. інтенсифікується діяльності педагогічних ліцеїв, які з 1957 р. стають п'ятирічними. Крім того, в 1954 р. згідно з *Ухвалою президії уряду* замість педагогічних інститутів і WKN відкриваються дворічні вчительські курси (*Studia nauczycielskie* – SN), куди приймають випускників середніх шкіл. Отже, педагогічні ліцеї готували кадри для класів I–IV загальноосвітньої школи, SN – для класів V–VII. У шістдесяті роки здійснюється поступова передача функцій підготовки вчителів від педагогічних ліцеїв, остаточно ліквідованих у 1970 р., до SN. У 1968 р. починають відкриватися вищі вчительські школи (*Wyższa Szkoła Nauczycielska* – WSN), які стають першою формою повної вищої педагогічної освіти в Польщі.

Сімдесяті роки ознаменовано ліквідацією SN і початком підготовки та перепідготовки вчителів у чотирирічних вищих педагогічних школах (WSP) і університетах, які надавали ступінь магістра. Означені зміни були зумовлені *Постановою в справі народної освіти* (1973 р.), яка, у зв'язку з упровадженням 10-річної загальноосвітньої школи, передбачала ліквідацію поділу на підготовку вчителів основної та середньої шкіл і здійснення її на магістерському рівні. На педагогічних факультетах університетів було впроваджено 3 напрями підготовки: шкільна педагогіка, опікунська педагогіка і педагогіка культурно-освітньої роботи. У вісімдесяті роки гостра нестача вчителів, особливо молодших класів, зумовлює поновлення дворічних SN із профілем «початкове навчання», а також подальшу розбудову системи підготовки вчителів на магістерському рівні в денній та заочній формі: для випускників середніх шкіл – із п'ятирічним строком навчання, а для випускників SN – із трирічним.

Надмірна автономізація вищого шкільництва в III Речі Посполитій у 90-х роках минулого століття, надання ЗВО права розробляти оригінальні навчальні плани і програми стали факторами, що заважали Польщі увійти рівноправним партнером до європейського співтовариства. Проголошена реформа освіти

вимагала стандартизації, введення нових кваліфікаційних вимог до вчителя нової школи, акредитації закладів педагогічної освіти. Тому на початку ХХІ ст. видається низка урядових постанов, які сприяють певній уніфікації та стандартизації підготовки майбутніх учителів. Отже, реформа шкільної освіти 1999 р. принесла кардинальні зміни до першої ланки підготовки вчителів – учительські колегії реорганізуються в державні вищі професійні школи (*Państwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna – PWSZ*).

Розвиток педагогічної освіти в окремих країнах тісно корелюється із відповідною законодавчою базою. Зокрема, в Польщі він (розвиток) регулювався почерговим прийняттям нових законів про вище шкільництво (1951 р., 1982 р., 1990 р., 2005 р., 2018 р.) та низкою новеляцій до них. Знаменно, що назва останнього закону «Про вище шкільництво і науку» відрізняється від попередніх додаванням терміну «наука». Суттєвою відмінністю в організації систем педагогічної освіти в Польщі та Україні стає їх підпорядкування. У 2006 р. в Польщі відбувається «переформатування» міністерств, у результаті якого загальна освіта підпорядковується Міністерству національної освіти, а вища школа, у тому разі й педагогічна, – Міністерству науки і вищого шкільництва.

Новий Закон про вище шкільництво і науку (2018 р.) декларує два типи ЗВО – академічні та професійні, причому, до основних завдань останніх не входить здійснення наукової діяльності та підготовка докторантів, які є обов'язковими для академічних вишів. З 1 жовтня 2021 року увійде в силу положення про те, що академічні виші (академії, політехніки й університети) повинні здійснювати наукову діяльність, маючи наукову категорію А+, А або В+, і може готувати докторантів. Професійні виші здійснюють підготовку виключно практичного профілю і здійснюють освітню діяльність на першому і другому рівнях. Наголосимо, що тільки академічні виші мають право готувати вчителів на окремих напрямках.

Отже, нині педагогічна освіта в Польщі зберігає найкращі традиції академічної підготовки вчителів, підноситься на науковий рівень і впевнено торує євроінтеграційні шляхи.

ФАКТОРИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ

Яцій Олександр Михайлович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

Питання професійного зростання майбутнього вчителя його морального виховання завжди привертало увагу педагогів і психологів. У наш час, коли відбуваються докорінні зміни суспільного життя, переосмислюються соціокультурні цінності, вони набувають особливої актуальності. Зміна ідеологічних орієнтацій суспільства часто супроводжується наростанням у молодіжному середовищі соціальної апатії, нігілістичного ставлення до життя, професії, моральних цінностей. Все це вимагає пошуку нових педагогічних підходів до питання професійного зростання майбутнього вчителя морального виховання молоді.

Переломні етапи розвитку суспільства породжують суперечності у всіх його сферах і, перш за все, в системі підготовки майбутнього вчителя.

Богданова Інна Михайлівна

САМОКОНЦЕПЦІЯ ЯК ПРОВІДНА СТРАТЕГІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ 12

Гурін Руслан Сергійович

СТАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ24

Yablonska Tetyana Mykolaivna

THE HABIT OF WORK IN MODERN STUDENTS ACTIVITY25

Fidirko Marina, Barsukova Tetiana

THE ROLE OF PHYSICAL EDUCATION IN IMPROVING THE HEALTH OF
STUDENTS27

Яворська Галина Харлампіївна

ПРОФЕСІОГЕНЕЗ ЯК МЕХАНІЗМ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ28

Жизномірска Оксана Ярославівна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПЕДАГОГА НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ30

Лещій Наталя Петрівна

КЛАСИФІКАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАНЯТЬ В ОСВІТНЬО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРАХ ДЛЯ ДІТЕЙ ЗІ СКЛАДНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ32

Яновська Лариса Григорівна

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ІСТОРІЇ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ33

Артемьєва Інна Сергіївна, Вічева Ганна Сергіївна

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ35

Прокоф'єва Лілія Анатоліївна, Шурхал Людмила Олександрівна

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
У ПОЗААУДИТОРНИЙ ЧАС СТУДЕНТІВ36

Фідірко Марина Олександрівна, Антипова Жанна Ігорівна

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я
СТУДЕНТІВ38

Левицька Анна Іванівна

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЯК ЧИННИК ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО
СПІЛКУВАННЯ39

Ніколаї Галина Юріївна

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ: МІЖ ТРАДИЦІЯМИ ТА
НОВАЦІЯМИ41

Яцій Олександр Михайлович

ФАКТОРИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ43

Балакірева Вікторія Анатоліївна

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ПЕДАГОГІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ45

Атрощенко Тетяна Олександрівна

ПОТЕНЦІАЛ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ МІЖЕТНІЧНОЇ
ТОЛІРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС
НАВЧАННЯ У МАГІСТРАТУРІ47

СЕКЦІЯ
ТЕНДЕНЦІЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ НУШ: ПЕРЕДШКІЛЬНА ТА
ПОЧАТКОВА ЛАНКИ ОСВІТИ

<i>Княжева Ірина Анатоліївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗНАЧЕННЯ ПЕРЕДШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	67
<i>Листопад Олексій Анатолійович</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	69
<i>Бартенева Ірина Олександрівна</i> ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ З ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНО- ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	70
<i>Колесник Алла Георгіївна</i> НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ	72
<i>Стародубцева Катерина Володимирівна</i> ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ІНІЦІАТИВ У СИСТЕМІ ОСВІТИ МІСТА ОДЕСИ	74
<i>Мардарова Ірина Костянтинівна</i> ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	76
<i>Матвійчук Оксана Євгенівна</i> БІБЛІОТЕКА НУШ ЯК РЕСУРС ТА ЦЕНТР ЧИТАННЯ І ДОСЛІДЖЕНЬ	77
<i>Шкурюпат Дар'я Олександрівна</i> ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	79
<i>Титаренко Наталія Володимирівна</i> ЯКІСНА ПЕРЕДШКІЛЬНА ОСВІТА – УСПІШНИЙ ШКІЛЬНИЙ СТАРТ	80
<i>Іскендер Топчу</i> ИЗУЧЕНИЕ СФОРМИРОВАННОСТИ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧЕНИКОВ СРЕДСТВОМ ИГРОВЫХ СИТУАЦИЙ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	83

Наукове видання

«СВІТОГЛЯДНІ ГОРИЗОНТИ МІСІЇ ВЧИТЕЛЯ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

За редакцією доктора педагогічних наук, професора
Княжевої Ірини Анатоліївни

Підписано до друку 15.09.2019. Обсяг 5,2 друк. арк. Формат 60х88/16. Зам. № 5829/19
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
м. Одеса, вул. В.Армаутська, 60; т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.